

СТАН І ПРОБЛЕМИ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

ЗАЙЦЕВА М.І.,*

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Зерновий сектор України є стратегічною галуззю економіки держави, що визначає обсяги пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення країни, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій, формує валютні доходи держави за рахунок експорту. Зернова галузь є базою та джерелом сталого розвитку більшості галузей агропромислового комплексу та основою аграрного експорту.

На думку фахівців, для здійснення ефективного зерновиробництва мінімальна рентабельність виробництва зерна повинна становити 20%, а раціональна (в умовах України) - щонайменше 40%.

Нераціональне використання земельних ресурсів і низька культура землеробства призводить до виснаження і деградації ґрунтів, зменшення вмісту в них гумусу та поживних речовин. Недостатніми є якість трудових ресурсів та стан науково-дорадчого супроводження зерновиробництва.

Зі вступом України до Світової організації торгівлі (СОТ) припиняє діяти режим акумуляції сільськогосподарськими підприємствами податку на додану вартість, що, за оцінками, призведе до додаткових втрат сільськогосподарських виробників у розмірі 4 млрд. гривень. В разі не прийняття адекватних заходів це призведе до збитковості виробництва зернових. Крім того, вступ України до СОТ вимагає перегляду існуючої системи підтримки виробників зерна.

Відсутність системного підходу до регулювання зернового ринку може призвести до подальшого зменшення показників урожайності та обсягів виробництва зерна в Україні, скорочення доходів сільськогосподарських виробників, що зокрема загрожуватиме продовольчій безпеці країни. Крім того, втрати понесуть учасники ринку, що пов'язані із постачанням товарів для зерновиробництва та маркетингом зерна, зокрема елеваторна промисловість, транспортна інфраструктура тощо.

** Науковий керівник – Гуторова О.О., к.е.н., доцент*

У випадку нестабільного стану та відсутності розвитку зернової галузі гальмуватимуться зростання більшості галузей агропромислового комплексу держави, зокрема борошномельно-круп'яної, хлібопекарської, тваринництва, біопаливної промисловості тощо, що позначиться на темпах розвитку економіки та інфляційних процесах.

У той же час, підвищення експортних цін на зерно і збільшення понад 25 млн. тонн перевантажувальних потужностей зернових портових терміналів України створює сьогодні можливості для ефективного розвитку зернової галузі та відчутного підвищення рівня доходів виробників зерна

Розробка та виконання комплексної державної цільової програми розвитку зернового сектору та ринку зерна обумовлена необхідністю якісної реалізації законодавчо визначених пріоритетів державної аграрної політики України зокрема в частині:

— державної підтримки розвитку конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва;

— запровадження сучасних механізмів і методів формування прозорого ринку сільськогосподарської продукції, продовольства, капіталу, виробничих ресурсів, та робочої сили;

— створення сприятливих умов для реалізації експортного потенціалу аграрного сектору економіки тощо.

Розробка державної цільової програми "Зерно України - 2008-2015" здійснюється у розвиток та із урахуванням проекту Комплексної програми підтримки розвитку українського села на період до 2015 року, розробка якої здійснюється на виконання доручення Президента України від 21.03.2005 року №1-1/147, доручення Прем'єр-міністра України від 16.04.2005 №19678/0/1-05, розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 №536-р. "Про схвалення Концепції Комплексної програми підтримки розвитку українського села на 2006-2010 роки" та Указ Президента України від 28.12.2005 року № 1867/2005 "Про рішення Ради Національної безпеки і оборони України від 9 грудня 2005 року "Про стан агропромислового комплексу та заходи щодо забезпечення продовольчої безпеки України".

Експортна інфраструктура України вже сьогодні технологічно здатна відправити на експорт понад 25 млн. тонн зерна, що пов'язано із потужними інвестиціями, залученими інвесторами, зокрема іноземними, в цю галузь протягом останніх років. Збільшення світового споживання зерна через нарощування виробництва біопалива протягом наступних років забезпечуватиме стабільний попит на українське зерно за високими світовими цінами.

Необхідно відмітити, що зазначені проблеми потребують комплексного вирішення, оскільки усунення першої проблеми (а саме нарощування обсягів виробництва зерна) не означатиме усунення другої, яка повинна бути вирішена шляхом поступової лібералізації цін на продукти переробки зерна з урахуванням важливості гарантувати забезпеченість потреб у продовольстві незахищених верств населення країни.

Література.

1. Грідін О.В. Стан та перспективи розвитку вітчизняного зерновиробництва в умовах вступу до СОТ / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2007. – Вип. 50. – С. 81-86.

2. Грідін О.В. Стан та найближчі перспективи розвитку зернопродуктового підкомплексу Харківського регіону / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2008. – Вип. 70. – С. 64-69.

НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ ТЕХНОЛОГІЙ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В УКРАЇНІ

**КАЗАКОВА І.В.,* АСПІРАНТКА,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА**

Сучасне сільськогосподарське виробництво орієнтоване на отримання максимальних обсягів товарної продукції в агроєкосистемах, продуктивність яких значною мірою залежить як від освоєння природно-ресурсного потенціалу, так і від рівня технічного озброєння: застосування добрив і засобів захисту рослин від бур'янів, шкідників і хвороб, проведення меліоративних робіт, запровадження нових сортів тощо[1]. Вирощування сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями істотно підвищило їх врожайність. Наслідком стало зростання витрат ресурсів і енергії, виникла низка екологічних проблем, які пов'язані з підтриманням та розширенням родючості ґрунтів, забрудненням продукції галузі та довкілля. Щоб уникнути негативних явищ, було розпочато пошук альтернативних

* Науковий керівник – Токар А.В., к.е.н, доцент